

ARTIGO – ČLEN

Použití členu určitého:

S obecnými podstatnými jmény

determinuje, určuje obecné podstatné jméno, vyčleňuje jej ze skupiny obecných jmen. Konkretizuje a individualizuje jej.

Sumiu-se a rapariga.
Falou com o director.

Použití členu ve funkci **ukazovacího zájmena:**

- a)
Partimos no (neste) momento para São Paulo.
Permaneceu a (esta, aquela) semana inteira em casa.
- b)
Ukazovací funkce členu také evokuje podstatné jméno jakožto něco, co se nachází ve stejném prostoru a čase jako posluchač nebo mluvčí.
Pedro foi à Faculdade.

Použití členu ve funkci **přivlastňovacího zájmena:**

- a) *části těla*
Passei a mão pelo queixo.
- b) *oblečení*
Veste as calças e a camisa.
- c) *duševní schopnosti*
O velho chegou aos habituais pensamentos.
- d) *příbuzenské vztahy*
Já não chamou a mãe.
Vou com a minha mãe.

Pozor, některé ustálené fráze v těchto situacích nemají člen.

- Pôr-se de joelhos - kleknout si
A olhos vistos - před očima
Ficar de bolsos vazios.- zůstat bez krejcaru, bez haléře, s prázdnými kapsami
Reter, guardar, aprender de memória – zapamatovat si, zachovat v paměti, naučit se nazpaměť.

Použití podstatného jména s přivlastňovacími zájmeny:

1. Před přivlastňovacím ve funkci podstatného jména.
Člen můžeme jak vynechat, tak jej použít. Rozdíl je následující:

*Esta caneta é **minha**.*

*Esta cinta é **a minha**.*

Překlad:

Toto pero je moje. (pouze informujeme o tom, že něco vlastníme. Je to stejné, když řekneme, že nám něco patří, že patří něco do našeho vlastnictví – Esta caneta pertence-me, é da minha propriedade)

Toto pero je to moje. (zde klademe pozornost na předmět jako takový, který se vyčleňuje od ostatních stejného druhu, která nepatří tomuto vlastníkovi. Esta é a minha caneta que eu possuo)

2. Před přivlastňovacím zájmenem ve funkci přídavného jména:

Meu amor é só teu.

O meu amor é só teu.

Estive com **tua** irmã.

Estive com **a tua** irmã.

V brazilské portugalské se používají méně než v evropské portugalské.

Člen se neklade v následujících případech:

- a) v osloveních jako: **Nosso pai, Nosso Senhor, Nossa Senhora, Sua Excelência...**
- b) Pokud tvoří část pátého pádu: **Morrer, meu amor, só uma vez! Senhor, como está?**
- c) V ustálených výrazech jako:
em minha opinião - **podle mého názoru**
em meu poder - **v mé moci**
por minha vontade - **z mé vůle**
- d) pokud se používá před podstatným jménem ukazovacího zájmena.
Este teu livro, aquela tua amiga...

Obecné použití členu:

Členu používáme s podstatným jménem v jednotném čísle, k tomu, abychom vyjádřili **specifický celek nějakého druhu, kategorie, skupiny, látky.**

O espanhol é uma língua mundial.

O relógio parece algemado (spoutaný) ao tempo.

Abstraktní podstatná jména se používají s určitým členem.

Era o deus vivo que os tinha na mão, o amigo-inimigo donde lhes vinha todo o **bem** e todo o **mal**, a **miséria** e o **pão**, o **luto** e a **alegria**.

K těmto abstraktním podstatným jménům patří k zpodstatněná přídavná jména:
O inesperado, o pior...

V příslovích:

O homem não é propriedade do homem.

Tantas vezes vai o **cântaro à fonte** que lá deixa a **asa**.

Ale

A cavalo dado não se olha aos dentes. – Darovanému koni nehleď na zub.

Filho de peixe sabe nadar. Jablko nepadá daleko od stromu.

De mau grão não sai bom pão. Jblko nepadá daleko od stromu.

Pobreza não é vileza. - Chudoba cti netratí.

Cão que ladra não morde.

Použití členu v časových příslovečných určeních:

Názvy měsíců se používají vždy bez členu.

Vou a Praga em fins **de Junho**.

Em Abril vamos ao Brasil.

Pokud jsou to měsíce, které jsou specifikované a doprovázené nějakým atributem, pak je použijeme se členem.

Era um setembro quente.

Era um outubro chuvoso.

Pozor: Před daty se nepoužívá člen:

A 17 de Junho faço anos,

Když se jedná o státní svátek, můžeme člen použít:

O 17 de Novembro faz lembrar, hoje, a grande mudança de regime.

Dny se používají se členem, především, když jsou v množném čísle:

No domingo – v neděli

Aos domingos – o nedělích

(Můžeme říci:

na sexta feira – nebo – sexta feira)

Nepoužíváme člen, když zmiňujeme, **kolik je hodin:**

São três da tarde.

É meio-dia.

É meia-noite.

Pokud však použijeme s časovým určením předložku, pak členu použijeme:

Às nove da tarde vamos ao clube.

Jantamos **às quatro**.

Ao meio-dia vem o pai.

São **três para as cinco**.

Roční období se používají se členem:

As névoas anunciam **o Inverno**.

Talvez tenha acabado **o Verão**.

No Outono caem folhas **das árvores**.

Ale ve funkci přídavného jména: zimní, letní, atd. používáme předložky de a název ročního období bez členu:

de outono - podzimní - outonal

de inverno - zimní -invernal

de verão - letní

de primavera - jarní

Svátky se členem:

O Carnaval - karneval

O Ano-Bom - Sylvestr

A passagem do ano - ii -

O Natal - Vánoce

A Páscoa - Velikonoce

O Ano Novo - Nový rok

Pozor na spojení s předložkou de:

O primeiro dia de Carnaval - první karnevalový den

A noite de Natal - štědrý večer

A Semana de Páscoa - velikonoční týden

Použití členu s jednotkami hmotnosti a měření:

Určitý člen má rozdělovací funkci ve větách jako:

Este tecido custa dois mil escudos **o metro** (cada metro)

O feijão está a trinta reais **o quilo** (cada quilo)

Ale metade: (polovina je jen jedna)

Dá-me metade

Použití členu se slovem casa

a- ve významu domov, bez atributo:

Chegamos a casa.

Chorei como todos de casa.

Às quatro e meia da madrugada entrou em casa.

Voltei para casa à meia noite.

Ela está em casa.

- a) *casa* se používá se členem, pokud ji používáme ve významu dům
b) *casa* se používá se členem, když je doprovázena atributy:
Na sua própria casa ocultava alguma coisa.
Estive na casa da minha avó. (famiélnější) / Estive em casa da minha avó.
Corri à casa da Virgília.

Použití členu s třetím stupněm přídavných jmen:

Era o aluno mais estudioso da turma.

Eram os mais audazes. (Byli nejodvážější).

POUŽITÍ ČLENU URČITÉHO S VLASTNÍMI PODSTATNÝMI JMÉNY

Člen u křestních jmen dáva výpovědi určitý tón familiárnosti, afektivní, emotivní, atd...

O Olavo saiu agora.

Onde é que está a Diana.

Como vai o senhor?

U přezdívek (*alcunha*) se také používá členu:

Morreu o Palhaça.

Pokud jde ale o pátý pád, tedy oslovení či volání, pak se členu nepoužívá:

Olavo, como estás?

Senhora, que horas são?

Obrigada, Joana.

Se zeměpisnými názvy:

Používáme určitého členu s názvy zemí, oblastí, kontinentů, hor, sopek, pouští, konstelací, řek, rybníků, jezer, oceánů, moří a souostroví.

O Brasil	O Himalaia	Os Açores	O Canadá
A França	Os Alpes	A Madeira	O Kenia
Os Estados Unidos	O Teide	O Mediterrâneo	A Ásia
A Guiné	O Nilo	Os Andes	A Europa
A África	O Vltava	O Tejo	Os Tatras
A América	O Atlântico	O Titicaca	O Pacífico

Členu se nepoužívá:

- s názvy měst, kromě O Porto, O Haia, La Habana, O Rio de Janeiro, a Figueira da Foz, o Havre, o Cairo
- s názvy planet a hvězd Marte, Vénus, Saturno, Júpiter, Vega

Portugalsko je bez členu a jeho bývalé kolonie (kromě Guiné a Brazílie)

Portugal

Angola

Moçambique

Cabo Verde

São Tomé e Príncipe

Použití členu určitého ve zvláštních případech

Před slovem *outro*:

Pokud má určitý význam: (**ten druhý**, ta druhá – a outra)

Tenho dois filhos: o mais velho é o Pedro e **o outro** João

Pokud má neurčitý význam: **jiní**.

Uns foram ao Porto, outros a Lisboa.

Před *ambos* a *todo*

Ambos se používá se členem: obojí, oboje

Eram centenares de pessoas de ambos os sexos.

Ambas as mãos estavam a voar.

Todo + člen určitý

Celý, celá

Toda a casa – celý dům

Todo o livro – celá kniha

Toda a praia - celá pláž

Můžeme říci i

Toda uma geração - celá jedna generace

Todos,-as – člen určitý + podstatné jméno v množném čísle – **všichni, všechny**

Todos os homens - všichni muži

Todas as famílias - všechny rodiny

Todos os livros - všechny knihy

Někdy můžeme člen nahradit i ukazovacím zájmenem:

Todas estas famílias - všechny tyto rodiny

Todos estes homens - všichni tyto muži

Todos este livros - všechny tyto knihy

Todo, toda – celý, celá

Pokud používáme toto slovo v tomto adjektivním významu, nepoužíváme člen:

- O bebê está todo sujo. - dítě je celé špinavé
- Estou toda cansada. - jsem celá unavená
- Estamos todos sujos. - jsme celí špinaví

Některé ustálené výrazy:

- A todo o custo - za každou cenu
- A todo o instante - každou chvíli, každým okamžikem
- A todo o momento - - II - II -
- Em toda a parte - všude
- A toda a hora - každou hodinu
- A toda a pressa - plnou parou
- A toda a brida - tryskem, o závod

NEPOUŽÍVÁME ČLENU:

- pokud podstatné jméno je použito s ukazovacím zájmenem, číslovkou
- Este padre
- Esta menina
- Dois quatros
- Cinco rapazes

-pokud používáme slovo v nejširším slova smyslu:

Foi acusado de crime.

Srovnej s:

Foi acusado do crime.

Foi acusado de um crime.

-v pátém pádě – oslovujeme, voláme:

Senhor, que horas são.

Oh, meu céu de primavera!

Oh, dias da minha infância!

-v přístavku: Praga, capital da República Checa, é uma cidade muito linda.

-před studijními předměty ve spojení s výrazy aprender, estudar, cursar, ensinar.

Aprender inglês.

Cursar Direito.

Estudar latim.

Ensinar Geometria.

-před podstatnými jmény tempo, ocasião, motivo, permissão, força, valor, ânimo, ve funkci předmětu sloves *ter*, *dar*, *pedir* a jejich synonym.

Não houve tempo para descanso.

Não dei motivo à crítica.

Pedimos permissão para sair.

Não tive ânimo para viajar.

Cvičení na použití členu:

Doplň člen určitý, neurčitý nebo nulový a spojte jej správně s předložkou.

Moro em ..... Praga.

Ele é de..... Brasil.

..... João é ..... economista.

..... Roberto é de ..... Rio ..... Janeiro.

Nós moramos em ..... Alemanha.

Estudamos ..... gramática inglesa e francesa ..... escola.

..... checo é difícil para ..... portugueses.

Estamos todos em ..... casa.

Na sala há ..... secretária.

Vou estar em ..... casa todo ..... dia.

Todos ..... alunos já falam bem ..... checo.

Falas ..... português?

Em todo ..... país existem escolas de línguas.

A minha amiga está em ..... Brasil.

..... Júlia protege ..... casa de ..... vizinhos.

Lisboa é ..... cidade bonita.

Nunca visitei ..... Ásia.

Tenho ..... avó com 90 anos.

..... Primavera é a estação das flores.

Onde é que vais passar ..... Carnaval?

Podia dar-me ..... informação, por favor?

Eles foram de férias para ..... Brasil.

..... Pedro e ..... Ana são ..... amigos.

Escrevi ..... carta a..... Pedro, mas ele não recebeu ..... minha carta.

..... Portugal é ..... país da Comunidade Europeia.

Comprei ..... calças e ..... sapatos em saldo.

..... férias grandes estão a chegar.

Hoje vamos a ..... restaurante chinês.

Eles têm dois filhos: ..... rapaz e ..... rapariga. .... rapaz chama-se Miguel e ..... a rapariga chama-se Margarida.

Queria .....café, por favor.

Etamos..... Janeiro.

É dia ..... 1 de Janeiro.

Olá, ... Pedro!

Em ..... Moçambique há praias mais lindas de..... mundo.

O meu amigo vive em ..... Cabo Verde.

Queria passar ..... lua de mel em ..... São Tomé o Príncipe.

Aproveitei a minha viagem por ..... Espanha para visitar ..... Marrocos.

Há muitos monumentos arquitectónicos interessantes em ..... Israel.

São dez menos ..... quarto.

São vinte e cinco para ..... cinco.

Entre ..... seis e ..... sete vêm ..... meus amigos.

A ..... quatro e ..... quarto começa a série de filmes.

..... flor mais linda é, para mim, é girassol.

Queria pedir-te .....favor.

Não tens ..... razão quando dizes que é muito fraco.